

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชน

และภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะคน 3 วัย

กรณีศึกษา: กิจกรรมสร้างสรรค์กลุ่มผู้สูงอายุตำบลแดนชุมพล

อำเภอสอง จังหวัดแพร่

โดย

สงกรานต์ ฤงแก้วและคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

20 มีนาคม 2561

สัญญาเลขที่.....

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชน

และภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะคน 3 วัย

กรณีศึกษา: กิจกรรมสร้างสรรค์กลุ่มผู้สูงอายุตำบลแดนชุมพล

อำเภอสอง จังหวัดแพร่

คณะผู้วิจัย สังกัด

1. สงกรานต์ ฤกษ์แก้ว	วิทยาลัยนานาชาติ
2. ฉัตรยุพา ชัยประสิทธิ์	วิทยาลัยนานาชาติ
3. ทิพภาภานต์ ทองเชื้อเดช	วิทยาลัยนานาชาติ
4. มณชูดา สุพรจักร	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ภายใต้แผนงานวิจัย การจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม
โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

20 มีนาคม 2561

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะคน 3 วัย ภายใต้แผนงาน แผนการจัดการสุขภาวะโดยชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองแบบมีส่วนร่วม ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ นี้ ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปีงบประมาณ 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาวะของ คน 3 วัย ในชุมชนตำบลแดนชุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะคน 3 วัย ให้เกิดความยั่งยืน และเพื่อสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาวะที่เหมาะสมกับคน 3 วัย

ขอขอบพระคุณองค์การบริหารส่วนตำบลแดนชุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ กลุ่มผู้สูงอายุ สภาดึก และเยาวชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ ของตำบลแดนชุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างสรรค์และขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สงกรานต์ ฤกษ์แก้วและคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพ/ สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาวะของ คน 3 วัย ในชุมชนแดนจุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างเสริมสุขภาวะคน 3 วัย ให้เกิดความยั่งยืน และเพื่อสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาวะที่เหมาะสมกับคน 3 วัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ อาทิ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มผู้มีความรู้ของชุมชน และผู้มีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมของคน 3 วัย เด็กและเยาวชน คนวัยทำงาน และคนวัยชรา ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแดนจุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) โดยใช้หลักการ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ / รับผิดชอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ชุมชน 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก **สถานที่วิจัยในครั้งนี้คือ** ชุมชนแดนจุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและสังเกตการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างตำบลแดนจุมพลพบว่า มีกิจกรรมสร้างสรรค์ คือกิจกรรมรำกลองยาวและกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย สมาชิกกลุ่มรำกลองยาวของกลุ่มผู้สูงอายุจะมีการรำกลองยาวก่อนรับเบี้ยผู้สูงอายุเมื่อรับเบี้ยผู้สูงอายุแล้วได้มีการบริจาคเงินคนละ 10 บาทเพื่อนำไปซื้อของเยี่ยมเพื่อนสมาชิกที่ไม่สามารถไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเองแล้ว จะเห็นได้ว่ารูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สร้างเสริมสุขภาวนั้น ไม่ใช่การทำกิจกรรมที่มุ่งแต่การส่งเสริมสุขภาพทางกายให้ห่างไกลจากการเจ็บป่วยหรือลดจากอาการเจ็บป่วยที่เป็นอยู่แล้วเท่านั้น แต่เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม เมื่อมีการเสริมสร้างจิตใจให้ดีแล้ว ร่างกาย สติปัญญาและสังคมก็จะดีตามมาด้วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาวะ.....	5
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการสร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะ.....	9
แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสุขภาวะชุมชนแบบมีส่วนร่วม.....	25
บริบทชุมชน.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
วิธีการศึกษาวิจัย.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
เครื่องมือในการทำวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
ตอนที่ 1 สถานภาพ สถานการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกัน ปัจจัยเสี่ยงด้านสุข ภาวะของ คน 3 วัย ในชุมชนตำบลพระธาตุเชิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา ชุมชนตำบลแดนชุมพล อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ชุมชนตำบลน้ำปัว อำเภอเวียงสา ชุมชนตำบลสะเนี่ยน อำเภอเมือง และชุมชนตำบลนาปัง อำเภอภู เพียง จังหวัดน่าน	36
ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างเสริมสภาวะคน 3 วัย ให้เกิดความยั่งยืน.....	38
ตอนที่ 3 การสังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันปัจจัย เสี่ยงด้านสุขภาวะที่เหมาะสมกับคน 3 วัย.....	38
5 สรุป อภิปรายผล.....	40
สรุปผลการวิจัย.....	41
อภิปรายผลการวิจัย.....	42
ข้อเสนอแนะ.....	42
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	45